



Concurrentiekracht via de chocopot

2012/48

26 | 11 | 2012

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING



Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

De regering moest deze keer niet alleen een nieuw boodschappenlijstje van besparingen opleveren maar vooral ook werk maken van een relancebeleid. Naast een verlaging met 0.3 procent van de werkgeversbijdragen verwijst de regering naar haar maatregelen betreffende de index van consumptieprijzen.

Sinds 1996 heeft ons land een wet die bepaalt dat onze lonen zich moeten afstemmen op deze in de drie buurlanden. Over de jaren heeft zich echter een ontsporing tegenover dat ijkpunt opgebouwd van 5,2%. De ministers zeggen dat ze vandaag voor het eerst hieraan iets gaan doen. Dat is op zich al een opmerkelijk gegeven omdat het betekent dat tot vandaag de wet van 1996 niet werd toegepast. *Only in Belgium*. Het is immers van meet af aan de bedoeling geweest dat eventuele ontsporingen gecorrigeerd dienden te worden. Niet dus. Voor de volgende twee jaar wil men dat de lonen niet sterker stijgen dan de index. Het valt af te wachten of dit werkelijk een grote correctie van de historische loonhandicap zal opleveren. In deze economische

omstandigheden is er überhaupt nauwelijks extra marge boven de index die men dan wel zou kunnen verdelen of gebruiken om de opgelopen handicap te corrigeren.

Daarnaast wil de regering de indexkorf zelf aanpassen om de stijging ervan te vertragen. De instanties ramen dit op een impact van 0.4% op de loonkost. Naast het beter meenemen van koopjes in de prijsontwikkeling zal de overheid zich voortaan baseren op de effectieve betalingen voor energie in plaats van de contracten. Het zwaarste onderdeel van de indexkorf is nog steeds voeding en drank. Daar wil men nu meer rekening houden met de goedkopere producten in plaats van de merkproducten. Het is echter maar de vraag of dit werkelijk een

“*De werf van de concurrentiekracht vergt dus nog heel wat meer werk dan een discussie over de prijs van de pot Nutella op het schap in de lokale supermarkt.*”

kleinere indexstijging als resultaat zal hebben. Als de consument een grotere voorkeur voor goedkopere huismerken vertoont, zal dergelijke verschuiving op korte termijn wel een dempend effect op de index

hebben. Eenmaal de substitutie gebeurd, is wat echter telt de prijsrevolutie in de tijd. En daar zou het wel eens kunnen zijn dat net de goedkopere producten de volgende

jaren sneller in prijs stijgen dan bijvoorbeeld de merkproducten. Zoals iedereen weet bevat de prijs van een merkproduct een belangrijke marge die samenhangt met de naam. De zogenaamde mark-up of het verschil tussen de verkoopprijs en basiskostprijs ligt voor dergelijk product immers hoger. Dit is vaak een veel stabielere component dan de grondstoffen. Dus op termijn introduceert men door de vandaag genomen maatregelen mogelijk nog meer volatiliteit in de index. Het tegengestelde van wat men beoogde.

De bedoeling is dat tegen 2018 de loonhandicap opgebouwd in het verleden gecorrigeerd wordt. Ten eerste vragen we gegeven het bovenstaande af of dit effectief gerealiseerd wordt. Ten tweede is het niet duidelijk dat ondernemingen die vandaag in de problemen zitten hier veel boodschap hebben. Uiteraard kunnen we ons afvragen of de concurrentiekracht van ons

land niet meer maatregelen verdient dan ingrepen op de spreekwoordelijke chocopot. Competitiviteit is het resultaat van het investeren in mensen, kennis, technologie, infrastructuur en instituties die voldoende economisch vertrouwen afdwingen maar ook het ondernemerschap en het nemen van risico's stimuleren. Een goed onderwijssysteem, administratieve vereenvoudiging, investeringen in levenslang leren, R&D en innovatie, een moderne infrastructuur (breedband, HSTnetwerken, rekeningrijden, smart grids), competitieve markten voor goederen en diensten, een stimulerende in plaats van een ontmoedigende fiscaliteit, efficiënte overheden en rechtszekere regels,... Op al die domeinen heeft ons land nood aan duidelijke beleidsombuigingen. Zo voeren we bijvoorbeeld nog te veel een beleid van knuffeltechnologieën waarbij onvoldoende rekening gehouden wordt met relatieve efficiëntievoordelen.

België exporteert in vergelijking met de ons omringende landen weinig vanuit R&D intensieve sectoren. De R&D intensieve export situeert zich vooral bij de kleinere ondernemingen, maar deze zijn nog steeds minder geneigd om snel te exporteren. Met name hebben we een overgewicht van gemakkelijk na te maken producten. Belangrijke pijnpunten zijn het relatief laag niveau van afgestudeerden in wetenschappelijke of technische studierichting (STEM) en permanente opleiding.

Ons land kan nog veel innoveren in niet-kostprijsgevoelige elementen van concurrentiekracht. We moeten de obstakels opruimen die een betere valorisatie van opgebouwde kennis in de kennisinstellingen (kosten/methodes van patenten aanvragen aanpassen) in de weg staan. De werf van de concurrentiekracht vergt dus nog heel wat meer werk dan een discussie over de prijs van de pot Nutella op het schap in de lokale supermarkt.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.